

Valtuustoaloite pitäjät kuntoon -kehittämishankkeen käynnistämisestä

Kuopion pitäjakeskuksissa on paljon potentiaalia, jota emme ole kaupunkina osanneet vielä hyödyntää ja saattaa täyteen kukoistukseen. Kuopion vetovoimaisuutta tukee se, että meillä on elinvoimainen ja virkeä kaupunkikeskusta, mutta myös idylliset, omaleimaiset ja yhteisölliset maaseutualueet sekä pitäjien kukoistavat keskukset.

Viime vuosina etätöiden lisääntyminen ja turvallisuustilanteen horjuminen ovat muuttaneet arvomaailmaa nopeasti. On tapahtunut siirtymistä, jossa voittajia ovat keskisuuret kaupungit ja suurten kaupunkien lähellä sijaitsevat kehittyvät kyläkeskukset. Mikäli pitäjien keskuksiin löydetään uutta elämää, olisi sillä myönteisiä vaikutuksia aluekehitykseen ja kansantalouteen. Pitäjien kehittäminen tarjoaa vaihtoehdon etenkin niiden uusien kaupunginosien rakentamiselle, joista saavutettavuus joukkoliikenteellä olisi heikko.

Kuopion pitäjien keskustat vaativat kohennusta, jotta niiden pitovoima ja vetovoima vahvistuu. Kuopioon kuntaliitoksilla liitetyt Riistavesi, Vehmersalmi, Karttula, Nilsinä, Maaninka ja Juankoski ovat keskeisiä kehittämisalueita. Kehittämistä vaatii mm. pitäjakeskusten kiinteistökehittäminen ja energiaomavaraisuus sekä ekologisiin arvoihin painottuva täydennysrakentaminen, uusien työpaikkojen luominen sekä syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukeminen.

Tällä hetkellä useat nuoret muuttavat opiskelun ja työpaikkojen perässä muualle sekä ikäihmisten osuus väestöstä on suuri. Pitäjien väestökehitykseen voidaan saada muutosta sinnikkäällä työllä. Entisissä kuntakeskuksissa on jo valmis infrastruktuuri, josta on mahdollista ponnistaa. Olemassa olevan infrastruktuurin ja palveluverkoston tehokkaampi hyödyntäminen on myös resurssiviisasta ja kustannustehokasta uuden rakentamiseen verrattuna. Tällä hetkellä kiinteistöjen arvo on alhainen ja pitäjakeskuksissa on julkisomisteista kiinteistökantaa, joille ei löydy käyttöä. Kiinteistöjen ylläpitokulut rasittavat taloutta ja ylimääräisistä tiloista halutaan luopua. Ostajia ei kiinnosta kiinteistöt, koska pitäjien keskusten tulevaisuuden näkymiin liittyy epävarmuuksia.

Pitäjäkeskusten kehittäminen vaatii pitkäjänteistä, suunnitelmallista ja strategista työtä, jota on mahdollista operoida esimerkiksi hankkeistamisen avulla, hyödyntäen kumppanuusmallia. Toimintamallin kehittämiseen voisi soveltua AKKE-tuki (Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen -määräraha). Muita toimenpiteitä voisi rahoittaa Euroopan unionin ESR ja EAKR -rahoituksilla. Kehittämisprojektien sisältöihin sopisi nykyisten kiinteistöjen kehittäminen ja täydennysrakentaminen (puurakentaminen), asemakaavojen päivitykset ja infran kehittäminen, energiaomavaraisuuden vahvistaminen, uusien työpaikkojen luominen ja nuorten tukeminen. Pitäjakeskusten kehittämisen työn koordinointi voisi tapahtua aluearkkitehtitoiminnan tyylisellä resurssoinnilla.

Tällä valtuustoaloitteella esitämme, että Kuopiossa käynnistetään pitäjät kuntoon -kehittämishanke, joka tarjoaa ratkaisuja siihen, miten saamme valjastettua meille tärkeiden pitäjien keskustat 2020-luvun arvomaailmaan ja toimintakulttuuriin sopiviksi.